

Afghanistans sak

Del 4. Den svenska modellen

I Afghanistan-nytt har du under hela jubileumsåret 2005 kunnat läsa valda kapitel ur SAKs historiebok – från de första stapplande stegen till en fungerande biståndsorganisation. "Den svenska modellen" är den fjärde och sista delen i denna spännande följetong.

TEXT: CARL SCHÖNMEYR

Medan beskedet från den nytillträdde socialdemokratiska regeringen dröjde och vintern närmade sig i Afghanistan fortsatte SAK sina förberedelser. Jag ombads förbereda mig att återvända till Pakistan och Peshawar för att få igång vårt projekt. Sida var villigt att ge mig tjänstledighet. Uppdraget kändes som en utmaning som jag inte kunde motstå. Jag såg fram emot min resa med otålig förväntan.

Denna gång skulle jag dock behöva hjälp. Biståndssidan oroade mig inte, förutsättningarna för ett hälsoprojekt var i stort sett klarlagda, och de nödvändiga lokala kontakterna hade jag redan kunnat etablera under sommarens besök. Däremot var jag medveten om mina brister på det tekniska planet, framför allt i fråga om läkemedel och utrustning, som vi beslutat köpa lokalt.

Lyckligtvis fanns rätt person tillgänglig inom kommittén. Han hette Nils Göran Sjöblom och var apotekare till yrket, med lång erfarenhet av inköp, lagring och distribution av läkemedel under krigsförhållanden och katastrofer. Han hade varit med redan under Biafrakriget i Nigeria samt därefter i Jordanien 1970, i Libanon, Indien och Bangladesh. Nils Göran och jag hade arbetat tillsammans för Unicef i Bangladesh 1976-77 och kände varandra väl. Han hade

Artikelförfattaren utanför Peshawar Club. Tidigt 1980-tal.

förberett sig för uppdraget genom konsultationer i Paris med franska läkare som arbetat inne i Afghanistan för Läkare utan gränser. Hans kunnskap och erfarenhet skulle visa sig vara ovärderliga för vårt lilla team.

SAK låg alltså i startgroparna i avvaktan på den klarsignal från Sida som vi alla väntade på.

I början av november var Sjöblom och jag på plats i Peshawar, efter några dagars uppehåll i huvustaden Islamabad för kontakt med svenska ambassaden. Vi slog ned våra bopålar på Dean's Hotel, där vi stannade under de cirka sju veckor som vårt uppdrag varade. Hotellet blev därigenom SAKs första hemvist i Peshawar.

I de två rum vi disponerade kunde

vi sova, arbeta, ta emot besök och ha sammanträden och små gruppdiskussioner. Det legendariska hotellet, som nu tyvärr har rivits, med sin slitna, lite nedgångna koloniala charm, kunde erbjuda en skyddad och trivsamt miljö och passade utmärkt för vårt syfte.

Hotellet hade blivit något av en samlingsplats för alla som hade någonting med krigets Afghanistan att göra; här träffade man turister, journalister, exilafghaner, FN-folk, mujahedin, agenter och folk med egna agendor. Hotellet bestod av ett antal låga, gammaldags byggnader utplacerade i en stor trädgård med gräsmattor och några stora träd, vars mäktiga kronor fångade upp hettan och solljuset på dagarna och gav skugga åt svärmar av svarta kråkor. Deras kraxande varje morgon blev signalen att en ny dag

är vår

hade grytt... Hotellrummen kunde nås utan att man var tvungen att passera receptionen, vilket många av våra besökare, särskilt de afghanska, visade sig uppskatta.

Atmosfären i Peshawar var konspiratorisk. Den gamla handelsstaden hade blivit skådeplats för ett storpolitiskt spel med höga insatser, här skedde mycket som inte tålde dagens ljus och här fanns många aktörer som inte ville bli sedda. Och överallt fanns den pakistanska säkerhetstjänsten i

dess många olika skepnader.

Av dessa var den militära säkerhetstjänsten *Inter Services Intelligence*, ISI, den mäktigaste och mest fruktade. Dess chef rapporterade direkt till presidenten och utövade ett mycket stort inflytande över den afghanska motståndsrörelsen, liksom över krigsföringen i Afghanistan över huvud taget. Detta var möjligt genom att ISI kontrollerade fördelningen av vapen och ammunition till de av Pakis-

tan godkända afghanska exilpartierna i Peshawar, vilka i sin tur slussade material vidare till sina respektive kommandanter inne i Afghanistan.

De afghanska grupper som av olika skäl inte favoriserades av Pakistan gavs inte tillstånd att etablera en officiell närvaro i landet i form av egen representation. Därigenom kunde de effektivt osynliggöras och dess anhängare blev i många fall hänvisade till en anonym och osäker flyktningtillvaro.

Systemet fungerade som ett filter och drabbade en rad olika afghanska grupperingar inom ett brett spektrum av politiska meningsinriktningar. Pakistans manipulation av den afghanska motståndsrörelsen pågick i det tysta men var inte desto mindre fullt märkbar redan vid tiden för SAK-teamets besök i november 1982. Den

kom att få ödesdigra konsekvenser för Afghanistans framtida utveckling.

För kommittén var slutsatsen självklar. Vi styrktes i vår föresats att hålla en viss

distans till de etablerade exilpartierna i Peshawar och istället försöka skaffa oss parti-politiskt obundna samarbetspartners och skaffa oss information om situationen på bredast möjliga basis.

Peshawarpartiernas politiska monopol hade också effekten att snedvrida flyktingarnas organisation och möjligheter till opinionsbildning.

De identitetskort som utfärdades av de pakistanska myndigheterna erfordrades för registrering som flykting. Med registreringen följde

rätt till boplatz i läger, rätt till matransoner och så vidare. Registreringskortet innehöll uppgift om det politiska parti flyktingen tillhörde. I praktiken

slussades nyanlända flyktingar in i något av de etablerade, av Pakistan godkända, exilpartierna i Peshawar. Särskilt Hezb-e-Islami, Gulbuddin Hekmatyars fundamentalistiska parti, gynnades härvidlag på bekostnad av sina konkurrenter. Utan registrering kunde en flykting inte komma i åtnjutande av flyktinghjälp från myndigheternas sida och för att bli

registrerad erfordrades identitetskort med tydligt angiven partitillhörighet.

Utan identitetskort löpte en af-

” **Atmosfären i Peshawar var konspiratorisk. Den gamla handelsstaden hade blivit skådeplats för ett storpolitiskt spel med höga insatser, här skedde mycket som inte tålde dagens ljus och här fanns många aktörer som inte ville bli sedda.**

NILS GÖRAN SJÖBLOM (ÅVEN FÖREGÅENDE SIDA)

Carl Schönmeyr (till höger) och en chaufför samt lånad jeep utanför SAKs första kontor på Dean's Hotel. Bilden är tagen 1982.

► ghansk flykting risken att bli tagen av polisen.

Dessa förhållanden påverkade också vårt dagliga arbete i Peshawar. Dröjsmålet med att ta beslut om SAKs anslagsframställan hade gjort det omöjligt att genomföra den planerade expeditionen till Hazarajat i samarbete med *Médécins du Monde*. Eftersom jag ogärna ville släppa tanken på att göra en särskild insats för det isolerade shiamuslimska hazarafolket tog jag direkt kontakt med en grupp hazaraflyktingar i Peshawar som bildat en egen förening med syfte att ge humanitär hjälp till sina trosfränder inne i landet. I det sunnimuslimska och pushtundominerade Peshawar, där Hekmatyar hade de pakistanska myndigheternas öra, förde medlemmarna i hazaragruppen en mycket otrygg tillvaro. De hade i praktiken gått under jorden. Våra möten ägde alltid rum i deras hus och under iakttagande av mycken hemlighetsfullhet, alltid efter mörkrets inbrott. Trånga, mörka gränder förde oss till hazarahuset, utom synhåll för nyfikna blickar.

Det försenade regeringsbeslutet beträffande vår anslagsframställan hade också medfört försening av Sjöbloms och min nedresa och därigenom försatt oss under stor tidspress. Vintern började närma sig och skulle snart, efter det första snöfallet i bergstrakterna, göra transporter och rörelser inne i Afghanistan svårare och mer riskabla. Alla projektförberedelser borde vara avslutade senast i mitten av december då de första läkarteamen borde vara utrustade, bemannade och operativa. Uppgiften tedde sig stundtals överväldigande...

Först och främst måste vi, tillsammans med de afghanska läkarna, klarlägga hälsosituationen och hjälpbehoven inne i Afghanistan så långt det var möjligt, med särskild inriktning på de provinser dit vi planerade att förlägga våra projekt. Sedan måste vi bestämma vilka läkemedel som borde ingå i det standardförråd som varje team kunde tänkas behöva för några månaders verksamhet innan avlösning skulle ske. Personalbehov

måste fastställas, standardvillkor utformas och rekryteringsåtgärder inledas. Träning och utbildning av paramedicinsk personal måste ses över och förbättras, utrustning och pedagogiska hjälpmedel anska-fas. Lokala inköp av läkemedel, packning och lagerhållning skulle organiseras och verkställas. Allt detta var tidskrävande, i synnerhet diskussionerna om

sjukdomsbild och behov.

De afghanska läkarna arbetade entusiastiskt med den erfarne Nils Göran Sjöblom som också haft separata diskussioner med Röda Korskommitténs (ICRC) läkare i Peshawar och med några av de franska läkarna med erfarenhet från arbete inne i Afghanistan.

I vår rapport från Peshawar i november sammanfattade Sjöblom vårt arbete på läkemedelssidan så här:

”I enlighet med projektplaneringen syftar alltså det första läkemedelsinköpet att täcka igångsättningen av verksamheten på några få platser med tonvikten lagd på mödrar och barn. Andelen läkemedel för barn har accentuerats trots sitt något högre pris per dos än motsvarande vuxenläkemedel. En annan viktig faktor har varit att så

snabbt som möjligt, mot bakgrund av vintern, kunna transportera ut läkemedlen. Tillgängligheten på den lokala marknaden har också vägts in. Terapitraditionen hos de afghanska läkarna samt tillgången på paramedicinsk personal (barfotadoktorer) är andra faktorer. Den största delen av läkemedlen är dock avsedda att administreras efter läkares ordination eller överinseende.”

Logistikproblemen var speciellt svårbedömda i de områden som, helt eller delvis, kontrollerades av mujahedin.

Rapporten säger avslutningsvis:

”Enligt uppgift fungerar fortfarande ett och annat apotek inne i Afghanistan på några platser, men vi har inte ansett oss kunna planera det medicinska programmet på denna uppgift. Tillgången på läkemedel måste säkras och det är utomordentligt viktigt att en revidering av behoven sker inom två-tre månader.”

Vårt samarbete med det afghanska läkarsällskapet byggde på tanken att dess personal, klinik och andra lokaler i Peshawar skulle kunna utgöra början till en institutionell bas för ett gradvis expanderande hälsovårdsprogram inne i Afghanistan, där ett nätverk av kliniker skulle etableras, företrädesvis i landets östra, pushtun- och tajikdominerade provinser.

När det gällde att hjälpa hazarafolket, som framför allt återfinns i Afghanistans centrala högland, måste vi pröva en annan taktik. Här kunde vi inte använda oss av en bas belägen i Peshawar, det skulle ha varit att dra uppmärksamheten till sig alltför mycket med tanke på den osäkra tillvaron som de flesta hazaraflyktingar i Peshawar förde. Den klinik som vi planerade att bistå med läkemedel och utrustning, belägen i Jaghuri i provinsen Ghazni, var redan etablerad sedan någon tid och hade både personal och lämpliga lokaler.

En svensk journalist som gjort resor i Afghanistan, Lena Poolma,

hade nyligen besökt kliniken i Jaghuri och kunde rapportera att kliniken var operationell och hade goda förutsättningar att använda den hjälp den kunde få utifrån. Stridsaktiviteten i området ansågs vara ganska låg och det föreföll därför naturligt att tänka sig denna klinik som bas och utgångspunkt för fortsatta insatser för hazarabefolkningen på hälsoområdet.

En handlingsplan, *Plan of Operations*, formulerades för att reglera åtagande och skyldigheter mellan oss och våra samarbetspartners, hazaragruppen liksom det afghanska läkarsällskapet. Beträffande den senare åtog vi oss att, förutom läkarteamets verksamhet, också finansiera en mindre utrustningskomponent för klinisk verksamhet i Peshawar.

Sjöblom lyckades spåra upp billig men fullt användbar andrahandsutrustning i basarerna som vi köpte åt våra afghanska läkarkolleger. Dessa bidrag till deras verksamhet i läkarsällskapets klinik gjorde det också möjligt att visa intresserade pakistanska myndigheter att vi sysslade med något så okontroversiellt som hjälp till afghanska flyktingar i Pakistan...

Samarbetet med de afghanska läkarna hade gått mycket bra och i

mitten av december var i stort sett alla projektförberedelser klara. Det avgörande provet för hela planeringen återstod dock – att få in våra läkarteam med förråd och utrustning i det ockuperade Afghanistan utan att upptäckas och stoppas vid gränsen eller utsättas för angrepp inne i landet.

Att denna del av vårt projekt innebar stora risker stod klart från början. Samtidigt visade det sig att ett system hade utbildats med vars hjälp en olaglig trafik i båda riktningarna kontinuerligt pågick längs den långa gränsen mellan Pakistan och Afghanistan.

Förutsättningarna för en effektiv gränskontroll var synnerligen dåliga och komplicerades dessutom av en otillgänglig och ogästvänlig natur, idealisk för gerillakrigföring. Terrängen lämpade sig för hemliga transporter men var omöjlig för tunga fordon och motoriserade förband. Här gällde små grupper, lätt beväpning, lastdjur som kameler och åsnor som kunde ta sig fram var som helst och färdvägar som gick vid sidan om de stora vägarna. Väl inne i Afghanistan kunde sådana åsnetransporter inte särskiljas från hundratals andra som ständigt

rör sig på den afghanska landsbygden.

Under inflytande av kriget blommade nya affärsverksamheter upp, inte minst inom transportbranschen. Nya entreprenörer dök upp, specialiserade på högrisktransporter med lastdjur längs gamla beprövade smugelvägar. Priserna sattes i förhållande till varornas tyngd, antalet djur som behövdes samt, inte minst, till färdvägens risk och farlighet.

Parachinar, en västlig utlöpare av det pakistanska stamområdet *Kurram Agency*, är en knutpunkt för resenärer som ska in i de afghanska pushtunprovinserna Logar och Paktia, eller ut därifrån. Utsikten är hänförande, man kommer så nära inpå de afghanska bergen att de nästan känns hotande i sin väldighet, mörka i eftermiddagens sparsamma ljus, blågröna i sina branta, skogklädda sluttningar. Vid bergets fot ser man människor och lastdjur röra sig. Bortom låg det okända, dit våra läkarteam skulle bege sig för att fullgöra sina uppdrag.

Varje team skulle bestå av en läkare, två sjukvårdare och en läkemedelsansvarig. Vi undersökte också möjligheterna att få fram livsmedels hjälp i form av torrmjölk till Panshirdalen, efter en muntlig framställning av Yehia Masood, bror till den legendariske motståndsledaren i Panshirdalen. Tanken fick tyvärr överges på grund av budgetproblem på svensk sida men togs upp igen under senare år. Transporterna hade dock kunnat ordnas på vanligt sätt redan första gången saken kom på tal.

”Medicinsk hjälp per mulåsa” som operationen kallades i Dagens Nyheter var ett riskabelt koncept och förblev länge så. Men något alternativ fanns knappast när kommittén startade. Tack vare våra afghanska medarbetares kunnighet, rådighet och lokalkännedom kunde läkarsällskaps team nå sina destinationer.

Ett litet team, en stor uppgift och begränsad tid var tre faktorer som satte sin prägel på vårt arbete i Peshawar vid årets slut. Det blev därför naturligt för oss att ta emot hjälp när sådan ►

NILS GÖRAN SJÖBLOM

Det afghanska läkarsällskapet, bestående av afghanska läkare och sjukvårdspersonal i exil, blev kommitténs första samarbetspartner i Peshawar. Här ses några av läkarna under en paus i diskussionerna om läkemedelsbehoven.

► erbjöds och att söka bundsförvanter bland de organisationer och individer som vid samtal visade intresse och sympati för vad vi försökte åstadkomma. Det gällde både vår fältoperation och vår strävan att aktivera FN:s olika organisationer för det afghanska folkets sak.

I Peshawar hade Sjöblom och jag ett längre samtal med sekreteraren i den brittiska Afghanistankommittén, Rupert Chetwynd. Denne befann sig i Pakistan på ett officiellt besök tillsammans med kommitténs ordförande, Lord Cranborne. Besökets huvudsyfte var att undersöka möjligheterna att praktiskt bistå afghanerna. Vid vårt möte fick Chetwynd en redogörelse för hur det svenska projektet var upplagt. Han fick också en promemoria som jag skrivit om FN-systemets tystnad och hur den skulle kunna brytas. Chetwynd reagerade synnerligen positivt.

Det var han som myntade uttrycket ”den svenska modellen” i bemärkelsen statlig finansiering av sådana insatser av frivilligorganisationer som staten själv, av politiska, administrativa eller legala skäl, inte kunde göra i egen regi. Han såg denna formel som nyckeln till den låsta situation som hade uppstått genom att Kabulregimen tagit Afghanistans plats i FN och därigenom representerade sitt land utåt. Han var också intresserad av de svenska planerna att i samarbete med danskar och norrmän göra en framstöt i Unicef inför 1983 års ordinarie styrelsemöte.

Chetwynds stöd var uppmunrande; genom honom skulle våra synpunkter komma att föras vidare till den brittiske utrikesministern, Douglas Hurd. Britterna var också intresserade av vad vi hade att säga om den hotande livsmedelsbristen i Afghanistan där de kunde tänka sig en direkt samverkan mellan våra länders

Afghanistankommittéer. I Chetwynd hade vi fått en verklig bundsförvant.

En annan sådan var Louis Dupree, den välkände amerikanske antropologen och kännaren av Afghanistan, som jag mindes från min tid i Kabul. Han hade bott i Afghanistan i årtionden och besatt en oerhört bred kunskap om landet och dess problem. Nu hade han blivit utkastad av den kommunistiska regimen som misstänkte honom för att vara amerikansk spion. Louis Dupree och hans hustru Nancy (stående krönikör i Afghanistan-nytt) kände båda starkt för Afghanistan och arbetade på olika sätt för att landet en gång skulle befrias och återfå sin självständighet. Makarna Dupree betraktades inte bara som en unik kunskapskälla i frågor rörande Afghanistan. De var dessutom betydelsefulla opinionsbildare i USA.

Louis Dupree hade under sina hembesök regelbundna kontakter med ledamöter i kongressen som drev frågan om Afghanistan och biståndet till mujahedin. Jag informerade om den

svenska kommitténs verksamhet hemma och i Peshawar och vad vi hoppades kunna åstadkomma, på kort sikt och i framtiden. När vi skildes åt visste jag att gamla vänskapsband återknutits för att främja en god

sak. I makarna Dupree hade vi goda bundsförvanter.

Nils Göran Sjöblom åkte hem i början av december 1982 när hans del i uppdraget var avslutad. Själv dröjde jag kvar ytterligare någon tid för att försäkra mig om att några arrangemang fanns på plats som kunde bevara ett minimum av kontinuitet i Peshawar intill dess kommittén kunde få ut en ny platsrepresentant några månader in på det nya året. Då skulle nya läkemedel behövas och nya team ersätta de gamla. Samtidigt borde

man utvärdera den första insatsen och göra de förändringar som befanns vara påkallade.

Vad kontorslokaler beträffar måste någonting ordnas efter det att vi utrymt Dean's Hotel. Jag lyckades hyra två rum hos *Afghan Information Centre*, genom professor Majroohs (Afghanistan-nytt nr 2-2005) välvilliga medverkan, och förse dem med ett minimum av nödvändiga inventarier. Härigenom räknade jag med att kunna fortsätta samarbetet med Majrooh och hans krets av afghanska akademiker, trots att Sida inte beviljat oss några medel för informationsverksamhet vilket vi begärt i vår anslagsframställan. Ett konto i pakistansk bank hade vi öppnat tidigare och postbox hade också införskaffats. Telefon fanns i huset.

Som Liaison Officer anställde jag en engelskspråkig, välutbildad afghan som studerat agronomi och ekonomi i USA och som före flykten till Pakistan varit avdelningsdirektör i den statliga afghanska jordbruksbanken i Kabul. Hans namn var Sayed Hashimi. En svensk ekonom som var tillfälligt bosatt i Islamabad, Johan Fägerskiöld, vidtalades att vara behjälplig med ekonomi och redovisning och andra uppgifter i samarbete med Hashimi.

Fägerskiöld åtog sig att delta på frivillig basis och kom senare att fortsätta att arbeta för Afghanistan, både i SAK, Peshawar och inom Unicef och UNHCR. Ett besök av vår ordförande, Sixten Heppling, var planerat för februari 1983, liksom ett återbesök av Sjöblom under våren. Jag hade också lyckats bilda en rådgivande grupp av partipolitiskt obundna afghaner. Gruppen bestod av sex personer – två läkare, en sociolog, en journalist och två militärer, alla rekommenderade av Majrooh.

Den avgörande frågan om vem som skulle ta över som SAKs representant i Peshawar kvarstod. Rekryteringsfrågan låg i Sixten Heppplings händer. Själv var jag på väg tillbaka i Unicef-tjänst, denna gång i Karibien.

” En dag hade en ung svensk dykt upp i Peshawar – västerifrån, från provinsen Wardak i Afghanistan. Han var trött efter en spänningsfylld resa...

HENRIK ALDERIN

De illegala transportvägarna för trafiken över gränsen till Pakistan innebar stora risker för människor, djur och last. Vintertid försvarades transporterna ytterligare genom snöfall och den ökade risken för upptäckt vid rörelser i öppen terräng. Bilden visar en flyktingkaravan på väg mot Pakistan.

En dag hade en ung svensk dykt upp i Peshawar – västerifrån, från provinsen Wardak i Afghanistan. Han var trött efter en spänningsfylld resa, men utstrålade energi, engagemang för afghanerna och förtröstan. Och en lagom dos äventyrslystnad... Han såg trevlig ut och förde sig bra. Han talade väl och övertygande. Hans namn var Anders Fänge och han var frilansjournalist för Sveriges Radio. Vi träffades på Dean's Hotel under ett ganska kort samtal, varefter en bil från svenska ambassaden körde iväg med Fänge till Islamabad.

Jag skrev till Sixten Heppling i Stockholm och föreslog att Fänge skulle intervjuas. Kanske han var intresserad? En medieman som kommitténs representant? Det vore inte helt fel. Men engagemanget var det viktigaste. Ambassadör Groth hade vid en lunch uttryckt en liknande tanke: "Varför inte den där Fänge?"

Åtskilligt senare fick jag höra, efter att ha lämnat Peshawar för gott, att Anders Fänge intervjuats, erbjudits jobbet och accepterat. Jag minns en känsla av lättnad. Kontinuiteten var räddad. Stafettpinnen hade tagits över av en ny löpare som skulle löpa sitt eget lopp. Kanske skulle det bli ytterligare växlingar. Men loppet skulle gå vidare...

Hemma i Sverige återstod några viktiga avslutande uppgifter innan det var dags att börja inrikta mig på det nya jobbet i Unicef. Avrapporteringen till kommittén, långa samtal med Sixten Heppling. Nu visste jag att våra läkarteam hade lyckats gå in i Afghanistan och kunde underrätta pressen om denna glädjande nyhet.

I ett TT-meddelande, utsänt den 11 januari 1983 och flitigt återgivet i landsortspressen, kommenterades nyheterna från Afghanistan på följande sätt:

"Sverige har som första land i världen använt offentliga medel för att bistå det krigsdrabbade afghanska folket. Strax innan vintersäsongen satte stopp för alla transporter landvägen mellan Peshawar i Pakistan och Afghanistan, avgick fyra åsnekaravaner med lika många läkarlag till Afghanistan. I varje karavan fanns en läkare, två sjukvårdare och en barfotaapotekare utrustade med mediciner och sjukvårdsutrustning inköpta för svenska pengar."

Den 18 januari kom situationen i Afghanistan upp i Sveriges riksdag. I debatten yttrade moderaten

Margaretha af Ugglas bland annat följande:

"Visst har Sverige hjälpt och hjälper, men vi hjälper blygsamt om man jämför med de svenska humanitära insatserna i andra delar av vår värld. Det mest glädjande är att den Svenska Afghanistankommittén till sist har fått en miljon kronor och därmed har en möjlighet att även stödja insatser inne i landet."

Det var uppenbart att övergången från ord till handling, det vill säga det lyckosamma igångsättandet av ett humanitärt biståndsprojekt i kommitténs egen regi, hade givit oss en trovärdighet som gjorde det möjligt att driva opinionsbildande verksamhet hemma på ett helt annat sätt än tidigare. Kommittén seglade inte längre i motvind. "Den svenska modellen" hade bestått provet. ■

Carl Schönmeier är styrelseledamot i SAK.

Under hela 2005 har du kunnat läsa hans spännande följetong om SAKs fantastiska historia i Afghanistan-nytt. Detta var den sista delen och Afghanistan-nytt vill passa på att tacka Carl för hans bidrag.

